

Дітмарш і Мастацтва

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Год выдання 35-ы
№ 19 (2072)
4 сакавіка 1966 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

ЗАЎСЁДЫ З НАМІ

Лепшыя вершы, апавяданні, урыўкі з твораў 36 беларускіх пісьменнікаў увайшлі ў выпушчаны выдавецтвам «Беларусь» кнігу «Ленін заўсёды з намі».

На старонках зборніка адлюстравана любоў беларускага народа да вялікага правядора працоўных. У кнізе змешчаны творы Янкі Купалы, Якуба Коласа, Пётруся Броўкі, Пятра Глебы, Сяргея Грахоўскага, Пімена Панчанкі, Анатоля Астрэйкі і іншых паэтаў і празаікаў.

Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору падрыхтаваны зборнік «Ул. І. Ленін у беларускай народнай творчасці». Адабраны лепшыя народныя кэзкі, песні, частушкі, прымаўкі і прыказкі, за-

пісаньня фалькларыстамі ў Беларусі ў даваенны і пасляваенны час. Чытачы пазнаёмяцца з шырока вядомымі казкамі «Ленінская праўда», «Вялікія волаты», «Як мужык дамогся сваёй праўды», «Чалавек-сонца», «Пяць зярнят» і іншымі.

Частка кнігі прысвечана лірычным песням. Серд іх—у краіне Леніна, «Як крыніца цяча», «Мы—Леніна племя», якія часта выконваюць калектывы мастацкай самадзейнасці. У зборнік увайдуць таксама фотаздымкі з твораў дэкаратыўна-прыкладнага і вышуканага мастацтва, на якіх адлюстраваны вобразы Леніна.

XXVI З'ЕЗД КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ БЕЛАРУСІ

Учора, 3 сакавіка, у Мінску адкрыўся XXVI з'езд Камуністичнай партыі Беларусі.

Залу акруговага Дома афіцэраў запоўнілі дэлегаты з'езда, якія прыехалі з усіх канцоў рэспублікі. Серад дэлегатаў — старыя большавікі — удзельнікі рэвалюцыйных баёў за перамогу Вялікага Кастрычніка, кіраўнікі партыйных, савецкіх, грамадскіх арганізацый, прамысловыя прадпрыемстваў і будоўляў, калгасу і саўгасу, наватары прамысловы і сельскагаспадарчай вытворчасці, генералы і афіцэры Савецкай Арміі, вучоныя, прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі.

10 гадзін раніцы. Першы сакратар ЦК КПБ тав. П. М. Машэраў аб'яўляе XXVI з'езд Камуністичнай партыі Беларусі адкрытым. У зале чуюцца працяжыныя апладысмэнты.

З'езд распачае фарміраванне кіруючых органаў з'езда — прэзідыума, сакратарыята, мандатнай камісіі і рэдакцыйнай камісіі.

Слова для прапановы аб саставе прэзідыума з'езда атрымае першы сакратар Мінскага абкома КПБ тав. І. Я. Палякоў. Па даручэнню дэлегацыі Мінскай, Брэсцкай і Віцебскай абласцей ён прапануе выбраць прэзідыум з'езда ў саставе 41 чалавека. Гэтая прапанова прымаецца. З'езд аднагалосна выбірае прэзідыум.

Пад бурныя апладысмэнты выбіраецца ганаровы прэзідыум з'езда ў саставе Прэзідыума Цэнтральнага Камітэта Камуністичнай партыі Савецкага Саюза.

Па даручэнню дэлегацыі Магілёўскай, Гомельскай і Гродзенскай абласцей першы сакратар Магілёўскага абкома КПБ тав. Г. А. Крыўлін уносіць прапанову выбраць сакратарыят у саставе 21 чалавека. З'езд аднагалосна выбірае сакратарыят.

Слова атрымае першы сакратар Брэсцкага абкома КПБ тав. У. А. Мікуціч. Ад імя дэлегацыі Брэсцкай, Віцебскай і Гродзенскай абласцей ён уносіць прапанову выбраць

мандатную камісію ў саставе 27 чалавек. Гэтая прапанова прымаецца. З'езд аднагалосна выбірае мандатную камісію.

Па даручэнню дэлегацыі Гомельскай, Мінскай і Магілёўскай абласцей першы сакратар Гомельскага абкома КПБ тав. В. Ф. Языковіч прапануе выбраць рэдакцыйную камісію ў саставе 27 чалавек. Рэдакцыйная камісія выбіраецца аднагалосна.

Пасля выбарнага кіруючых органаў з'езд зацвярджае парадак дня і рэзалюцыю з'езда.

ПАРАДАК ДНЯ З'ЕЗДА

1. Справаздача Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі — дакладчык першы сакратар ЦК КПБ тав. П. М. Машэраў.
2. Справаздача Рэвізійнай камісіі КП Беларусі — дакладчык старшыня Рэвізійнай камісіі КПБ тав. І. П. Кожар.
3. Праект Дырэктыў XXIII з'езда КПСС па палітаэканамічнаму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гады — дакладчык Старшыня Савета Міністраў БССР тав. Ц. Я. Кісялёў.
4. Выбары Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі.
5. Выбары Рэвізійнай камісіі КП Беларусі.

Са справаздачным дакладам аб рабоце Цэнтральнага Камітэта Камуністичнай партыі Беларусі выступіў першы сакратар ЦК КПБ тав. П. М. Машэраў.

На ранішнім пасяджэнні з'езда таксама заслухалі даклад тав. І. П. Кожара аб рабоце Рэвізійнай камісіі КП Беларусі.

Пад працяжыныя апладысмэнты з'езд прыняў прыняццельныя рэзалюцыі з'езда камуністичных партый Узбекістана, Арменіі, Літвы і Кіргізіі.

На вяртанні пасяджэння з'езда пачалося абмеркаванне справаздачных дакладаў ЦК КПБ і Рэвізійнай камісіі КП Беларусі.

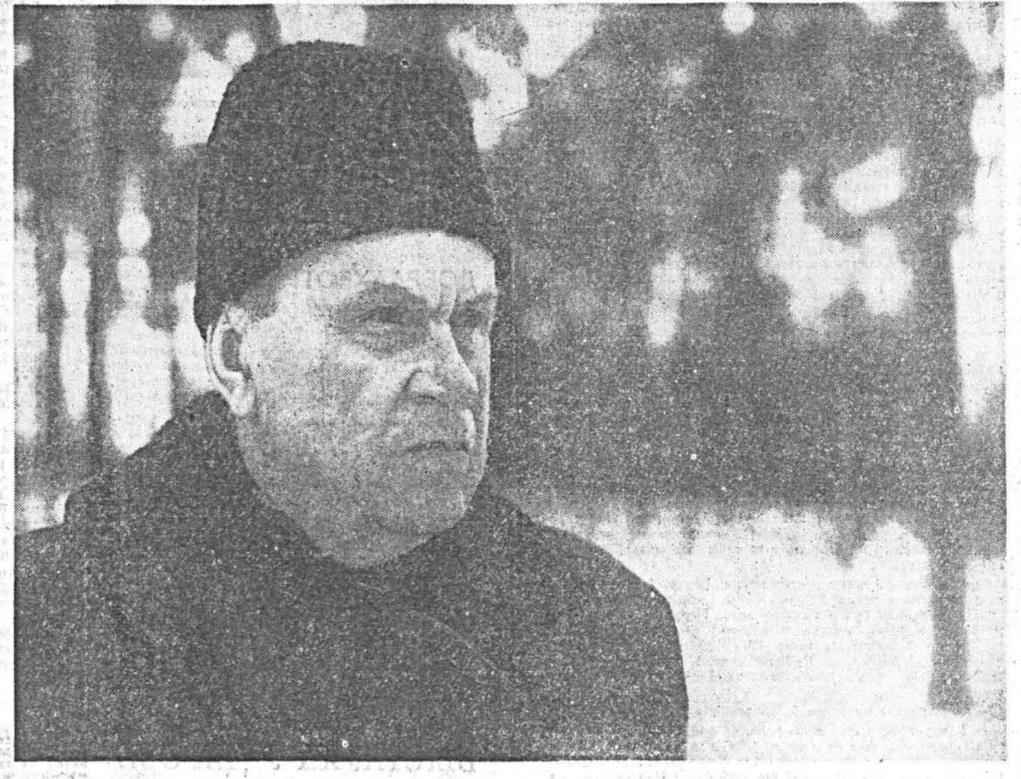
У спрэчках выступілі тт. І. Я. Палякоў — першы сакратар Мінскага абкома КПБ, У. Ф. Міцкевіч — першы сакратар Гродзенскага абкома КПБ, І. С. Каспяровіч — стругальнік Мінскага станкібудуўнічага заводу імя Кірава, Д. Г. Кірыенка — першы сакратар Рагачоўскага РК КПБ, Г. А. Крыўлін — першы сакратар Магілёўскага абкома КПБ, Р. Я. Кісялёў — міністр асветы БССР.

Дэлегаты ўцёпа сустраклі наступіўшыя ў адрас XXVI з'езда КП Беларусі прывітанні ад з'ездаў камуністичных партый Эстоніі, Таджыкістана, Узбекістана і Грузіі.

Сёння, 4 сакавіка, XXVI з'езд КПБ працягвае сваю работу.

ЛЮБОЎ І ПРЫЗНАННЕ

НАРОДНАМУ ПІСЬМЕННІКУ БЕЛАРУСІ КАНДРАТУ КРАПІВЕ—70 ГОД

Кандрат Крапіва... Варта толькі прыгадаць гэтае імя — і ў памяці адразу паўстаюць знаёмыя і незабыўныя героі яго п'ес, ярыя і дакладныя разні яго баек. Ужо не адно пакаленне беларусаў (і не толькі беларусаў!) жыве праз жыццё выдатнае мастацкае слова народнага пісьменніка.

Нібы старонкі летапісу нашай савецкай літаратуры, гартарам мы сёння творы Кандрата Крапівы — такі значны яго ўклад у мастацкую скарбніцу свайго народа, так чуйна ўлоўваў ён дыханне часу. Праз усе этапы развіцця свайго таленту пранёс пісьменнік вернасць лепшым ідэям народа, высокую ідэянасць і партыйнасць творчасці — тое, чым на праўду ганарыцца ўся савецкая шматнацыянальная літаратура, літаратура сацыялістычнага рэалізму.

Цяжка перабольшыць значэнне ўкладу, які ўнёс Кандрат Крапіва ў скарбніцу культуры беларускага народа. Выдатны майстар байкі і камедыі, ён жыў і добра лірычны паэт, і цудоўны бытапісьменнік, і ўдзяльны вучоны, і настольны грамадскі дзеяч. Ён прадаўнік лепшых традыцый класікі і смелы наватар. Яго выдатныя байкі, сатырычная камедыя «Хто смеяцца апошнім» і іншыя творы — самабытная і непаўторная старонка ва ўсёй савецкай літаратуры.

Як паўнамоцны прадстаўнік нашай літаратуры, ён даўно пераступіў межы савецкай краіны. Творы К. Крапівы верна слухаць барбарыяне сацыялізму і камунізму ў Чэхаславакіі і Германіі, у Польшчы і Кітаі. Напісаная дзесяці гадоў назад, яны ўспрамаюцца і сёння як баявое надзеёнае слова сучасніка.

Кандрат Крапіва — пісьменнік народны і самым глыбокім значэнні гэтага слова. Сын народа, ён уявіў сваё талент, усе свае сілы, палыманае сэрца патрыята аддаў служэнню народу. У сваёй творчасці ён яры і прайздыва адлюстравалі жыццё беларусаў, іх нацыяналь-

ЛІЧБЫ, ФАКТЫ, АБАГУЛЕННІ, ВЫВАДЫ. І зноў — лічбы, заданні, перспектывы...

Звычайна, здавалася б, рэч: мы прывыклі да грандэзных планаў развіцця Краіны Саветаў, якія распрацоўваюцца партыяй, выносяцца на абмеркаванне народа і з поспехам ажыццяўляюцца. Прывыклі да вялікіх пераемак, што адбываюцца вакол нас і ў самым нашым жыцці, да вялікіх новабудоваў, да ператварэння ў самых закінутых і мінулых мясцінах, да небывалых поспехаў у давуцы, тэхніцы, культуры.

І ўсе роўна — чытаючы апублікаваныя гэтымі днямі праект Дырэктыў XXIII з'езда КПСС па палітаэканамічнаму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гады, нельга стрымць усхваляванасці і захвалення.

Яшчэ учора, здаецца, гадоўным клопам нашых людзей была барацьба за выкананне кантрольных заданняў сямігадовага — заданняў шырокага размаху, велічыня і самай сваёй сутнасці. А сёння сямігадовае — прайшло ў спад. Падагулены вынікі яе, у многіх важнейшых галінах яны пераўзыхлі планавыя рэалізацыі, зям з тым партыя не ўтойлае недахопу, што выявілася пры ажыццяўленні сямігадовага плана, анышчваючы іх з усёй тэрабій, каб яны не паўтараліся ў далейшым.

Сямігадовае ўзвасілася ў новым буйным росце сацыялістычнай прамысловасці, электраэнергетыцы, у далейшым агудным уздзе эканомікі, у росце дабрабыту і культуры, ва ўмацаванні абароннай магутнасці краіны. Яна — у бліскучых дасягненнях навуцы і тэхнікі, якія далі магчымасць савецкім людзям перамагчы ў нявыдана глыбінні касмічнай прасторы, паслаць навуковую станцыю на Месяц і наш савецкі вымпел на Венеру.

Краіна зрабіла вялікі крок па шляху стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, паказваючы, на што здольны народ, у якога ясная мэта і невычарпальны творчыя магчымасці.

У нас, у Беларусі, з сямігадовага звязана з'яўленне такіх прамысловых гігантаў, як Палонкі нафтапрапарочны завод, Салігорска калійна камбінат, Бярозаўская электрастанцыя, азотнаўказны камбінат у Гродна, завод штурчанага валака ў Светлагорску, баваўняна-папяровы камбінат у Баранавічах. У апошнім годзе сямігадовага забілі нафтавыя фантаны забіўшы Рэчыцы — Беларусі. І цяпер мае сваю прамысловую нафту. Былі дзесяткі новых заводаў і фабрык, новых шахт пры раней пабудаваных прадпрыемствах у розных кутках рэспублікі.

Шпаркі тэмпы ажыццяўляюцца нашы гараны і вёскі, шырокім фронтам развіцця жывяцца будаўніцтва.

Беларусь у развіцці сваёй эканомікі і культуры крочыць плячо ў плячо з іншымі савецкімі рэспублікамі, часам нават апраўджаючы некаторыя з іх. Характэрна, што заданні сямігадовага на выпуску прамысловых прадукцый у нашай рэспубліцы выкананы на восем месяцаў раней вызначанага тэрміну.

Многае змянілася ў апошні час і ў сельскай гаспадарцы. Ранішні сакаві-

ЧАС ЗДЗЯЙСНЕННЯЎ

Тарас ХАДКЕВІЧ

кага (1965 года) Пленум ЦК КПСС аказаў дабравольны ўплыў на становішча спраў у вёсцы, узняў зашкаўленасць працаўнікоў вёскі ў сваёй працы, адкрылі дарогу творчай ініцыятыўе ў арганізацыі сельскагаспадарчай вытворчасці. Станоўчы вынікі гэтага адлучы ўжо ў мінулым сельскагаспадарчым годзе.

І вось партыя, падагуліўшы зробленае за сямігадоў, вызначыла перад народам новыя рубяжы на наступнае пяцігоддзе.

Калі чытаеш праект Дырэктыў, перш за ўсё кідаецца ў вочы іх глыбокая навуковая абгрунтаванасць. Без усякай напшылівасці, крыкліваці выносіцца на ўсенароднае абмеркаванне велічыня заданні па ўсіх галінах эканомікі і культуры. За гэтымі заданнямі адчуваецца праналізаваны багацце вопыт сацыялістычнага будаўніцтва ў краіне, улік узраўно прадукцыйных сіл, наяўнасць базы і ўмоў, каб усе намечаныя ажыццявіць з поспехам.

У праекце Дырэктыў ёсць шмат новага ў параўнанні з ранейшымі планами, характэрнага іменна для дадзенага этапу будаўніцтва камунізму, гэта першанарш — прыжметнае абліжэнне тэмпаў развіцця цяжкай і лёгкай індустрыі і, што асабліва змяняльна і важна, — ставіцца баявая задача ліквідацыі разрыву, які ёсць між існае ў развіцці прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Ніколі, бадай, сельская гаспадарка не атрымлівала такіх сродкаў для свайго развіцця, якія яна атрымае ў гэтым пяцігоддзі.

А гэта азначае, што ў нас з году ў год будзе павялічваюцца вытворчасць сельскагаспадарчых прадукцый і сыравіны для лёгкай прамысловасці, будаўніцтва ўмоў жыцця ў вёсцы, будзе паступова сцірацца розніца паміж горадам і вёскай, паміж працай хлябароба, узброенага перадавой тэхнікай, і працай індустрыяльнага рабочага.

Знаёмачыся з Дырэктывамі, нельга не заўважыць іх галоўнай асаблівасці. Ці гаворка ідзе аб ішчжай прамысловасці — аснове асноў сацыялістычнай эканомікі, ці аб лёгкай, ці аб сельскай гаспадарцы, ці аб сферы абслугоўвання насельніцтва, ці аб іншых галінах нашага жыцця, — усё гэта падпарадкавана адной агульнай задачы: зрабіць краіну яшчэ больш багатай і магутнай і жыццё народа яшчэ больш светлым і радасным.

Новыя перспектывы адкрывае пяцігодка і перад Беларусцю — рэспублікай вялікіх здабыткаў і яшчэ большых магчымасцей.

У сваім прамысловым развіцці Беларусь будзе пашыраць далей машынабудаванне, хімію, лёгкую і харчовую прамысловасць. Аб ём вытворчасці прамы-

скай прадукцыі павінен павялічыцца за пяцігоддзе ў 1,7 раз, амаль у такіх жа памерах, як павялічыўся за сем апошніх гадоў: выпрацоўка электраэнергіі — у 2 разы, перапрацоўка нафты — у 4,4 разы, вытворчасць мінеральных угнаенняў — у 6,8 разы, хімічных валакнаў — у 3,2—3,7 разы.

Ды і ў кожнай з іншых галін прамысловасці мы бачым падобныя размах. Як асабліва вельмі перспектыўна галіна ў рэспубліцы стварэння нафтаздабываючай прамысловасці, аб якой некалькі год назад мы не мелі ўяўлення. Побач з завяршэннем будаўніцтва Паліцкага нафтапрапарочнага заводу, другога Салігорскага калійнага камбіната і іншых новабудуўняў будаўніцтва пабудаваных новых магутных прадпрыемстваў, у тым ліку Паліцкай хімічна камбінат, Лукішкаўскага ДРЭС, нафтапрапарочнага заводу забіўшы Мазыра.

У сельскай гаспадарцы рэспублікі больш і больш акрэслівацца спецыялізацыя яе па малочна-мясной жывягалоўлі, свінагалоўлі і птушкагалоўлі. Атрымае належнае месца ў сельскагаспадарчай вытворчасці вырошчванне традыцыйных у нашых умовах такіх ураджайных культур, як бульба і лён-дзюгунс. Амаль на два з паловамі мільёна гектараў павялічыцца плошча сельскагаспадарчых угоддзяў за кошт асушчкі балот і раскарчоўкі хмызнякоў і драбнеласця.

Нават гэтыя беглы, далёка няпоўны пералік таго, што павіна быць зроблена ў рэспубліцы за пяцігодку, дае нам уяўленне аб далейшым нябачаным уздзе эканомікі, а з ёй і дабрабыту і культуры народа, аб той усё большай ролі, якую адгрывае і павіна адгрываць Беларусь у развіцці народнай гаспадаркі Савецкага Саюза, у стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму.

XXVI з'езд Кампартыі Беларусі, які адкрыўся учора ў Мінску, — гістарычная падзея ў жыцці беларускага народа. З'езд абмяркуе важнейшыя пытанні развіцця рэспублікі ў працяжым сямігадовым і канкрэтным заданні ў новай пяцігодцы. За работай з'езда з цікавым сончыць уявіць беларускі Народ.

Мы жывём у велічы час, поўны імклівых падзей і радасных змен у жыцці краіны, у час вялікіх здзяйсненняў, калі наша запаветная мэта, да якой мы ідзем — камунізм, акрэсліваецца перад намі з усё большай выразнасцю. Думаючы аб гэтым, міжвольна задаеш сабе як літаратуры пытанне: а як ты сваім пером, сваёй творчасцю дапамагаеш партыі, народу ў грандэзных пераўтварэннях справах? Гэты пытанне павіна заўсёды нас, пісьменнікаў, як і ўсіх творчых работнікаў, турбаваць.

рашчоджае нашаму грамадству ў будаўніцтве камунізму.

Мы высока цнім таксама і Вашу навуковую і публіцыстычную дзейнасць, якая садзейнічае ўмацаванню дружбы народаў Савецкай краіны і краін сацыялістычнага лагера.

Жадаем Вам, дарогі Кандрат Кандратавіч, добрага здароўя, радасці і шчасця ў жыцці, новых вялікіх поспехаў у літаратуры і навуцы.

Па-братэрскі абдымаем Вас!

Сябры і палпечнікі юбіляра! Беларускія пісьменнікі, у сваім віншаванні пішучы:

«У Вашым жыцці і дзейнасці, дарогі Кандрат Кандратавіч, як у мастэры, адлюстравалася гісторыя ўсяго беларускага народа за апошнія дзесяцігоддзі.

У 1920 годзе чырвоная армія Кандратавіча Кандратавіча стаў пісьменнікам Крапіва. І вось ужо больш за сорок пяць гадоў Ваша імя з любоўю вымагаюць сотні тысяч беларускіх чытачоў і гледачоў, мільёны чытачоў і гледачоў ва ўсім Савецкім Саюзе.

Мала знойдзецца на Беларусі людзей сярэдняга ды і маладога ўзросту, якія б не ведалі напам'яць радкой з Вашых баек, радкой з «Бібліі», не пераказвалі б сцэны з Вашых цудоўных п'ес, апавяданняў, з рамана «Мядзведзічы». Вашы драматычныя творы «Канец дружбы жаваранкі», «Мілы чалавек», «Хто смеяцца апошнім» вельмі чытаюцца беларускім савецкім драматургам. У кожнай вяснянцы ролю ў росквіце беларускага тэатра, у развіцці ўсёй драматургіі Савецкага Саюза.

Як мужык, вайні, камуніст, Вы сутрацілі вайну, навазачую намі фашызмам. У часе бітвы кампаніі Вы дзельнічалі ў баіх у якасці камандзіра роты, а потым у часе Вялікай Айчыннай вайны, як армейскі журналіст, змагаючыся з ворагамі сваім талентам, вострым, палыманым словам.

Ваш вялікі талент і мужнасць і загарванасць у часе вялікіх выправаў. Знойдзецца аднаго слова Крапівы над вышуканай ад ворага байкаўшчына, знойдзецца аднаго слова смяху і з тат-

ры, глядзячы Вашу класічную п'есу «Хто смеяцца апошнім».

Дарогі Кандрат Кандратавіч! Вас любіць і шануе беларускі народ, наша Камуністичная партыя, нашы сацыялістычна-навуковыя і мастацкія працаўнікі.

Беларускі Савецкі ўрад надаў Вам высокае званне Народнага пісьменніка. Вы з'яўляецеся двойчы лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі, ўзнагароджаны самымі высокімі ардаўнамі.

Прыміце нашу любоў і павагу і жыццё ў шчасці яшчэ многа гадоў.

Са шчырымі словамі звяртаецца да К. Крапівы прэзідыум Акадэміі навук Беларускай ССР:

«Усё Ваша жыццё і дзейнасць, дарогі Кандрат Кандратавіч, як выдатнага савецкага пісьменніка, вучонага-філосафа, буйнага грамадска-палітычнага дзеяча, з'яўляецца прыкладам вернага служэння народу, партыі і шырока вядома савецкай грамадскасці.

Вялікія Вашы заслугі як вучонага ў галіне беларускай лексікаграфіі, развіцця і абароны сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Ваша творчая дзейнасць у Акадэміі навук БССР, кіруючая работа на прадзе віцэ-прэзідэнта дэпартаменту паслаўства вышэйшай адукацыі дэпартаменту развіцця грамадска-навука і падрыхтоўкі навуковых кадраў Акадэміі навук БССР.

Літаратурную і навуковую дзейнасць Вы заўсёды спалучаеце з актыўнай грамадска-палітычнай работай і з зонарм апраўдванне высокае даверу народа, які абраў Вас сваім дэлегатом у Вярхоўны Савет Беларускай ССР».

Да дружнага хору віншаванняў і добрых пажаданняў юбіляру далучае свой голас рэдакцыя і шматлікая армія чытачоў газеты «Літаратура і мастацтва».

Віншваем Вас, дарогі Кандрат Кандратавіч! Дзякуем за Вашы цудоўныя творы! Жадаем здароўя, шчасця і новых поспехаў!

ЧУШЕН ГОЛАС НАШ ДАЛЕКА

Французскі горад Ліён і беларуская сталіца здаюцца падарываючы другі аднаму ў пачатку сямігадовага года нашы ліёнскія сябры ў горадзе Пейжаж-Русіне арганізавалі фотавыстаўку «Беларусь. Мінск. Уялікі беларускі народ у фотавыстаўцы ў Віерне, Вільбраншы, У Венісе французскія знаёміцца з Мінскам Палахам планераў і шмольнікаў і з адпачынкам савецкіх дзяцей. На штогадовай выставцы ў Ліёне, прысвечанай Савецкаму Саюзу, наведвальнікі цікавіліся беларускімі імігамі, альбамамі, паштоўкамі, рознымі сувенірамі.

Культурныя сувязі двух гарадоў будуць мацней і ў будучым. У гэты год французскія сябры плануецца правесці Дзень франка-савецкай дружбы. Беларускі аддзяленне таварыства «СССР-Францыя» накіруе сёлету Ронісмаму дэпартаменту таварыства «СССР-Францыя» фотаматэрыялы, артыкулы, брашуры, у якіх асвятляцца розныя бакі жыцця нашай рэспублікі, імігі, грампласціны, магнітафонныя запісы канцэртаў беларускай музыкі, дакументальныя фільмы пра дасягненні БССР за гады Савецкай улады, выставіць дзіцячых малюнкаў.

ЛЕКЦЫІ У АНГЛІ

Генеральны сакратар аддзялення Таварыства англа-савецкай дружбы ў горадзе Лестэрэ Колін Холідаў ужо некалькі разоў быў у Беларусі. Надаўна ён выступіў перад студэнтамі мясцовага нацыянальнага каледжа з лекцыяй пра народную асвету ў нашай рэспубліцы.

З лекцыяй аб Беларусі выступіў і горадзе Чэртсеі Джон Ліч.

У ЗАРУБЕЖНЫМ ДРУКУ

Замежныя газеты і часопісы змяшчаюць многа матэрыялаў пра Беларускую ССР. Штогодны выданні «Літэратуры» і «Дэмакратычнай Рэспублікі» агульнаўзнаў фоталаборную «Салігорскіх калійных камбінат», фотанарысы «У яго руках жыццё чалавек» пра Хірурга Ю. Лосі і «Чалавек працаўнік і творчасці» — пра рашыцкіх налітара, сесэра-малодзкіна Барысаўскага заводу аўтаратражнага электраабсталявання «Літэратуры». Польскі часопіс «Шчытнік» змясціў нарыс пра горад Брэст і Цэнтральны ўніверсітэт Мінска. Часопіс «Савецкія сесіны» (Канада) атублікаваў артыкул рэктара Мінскага медыцынскага інстытута А. Ключарова.

СПЯВАЕ ВАРШАВА

У Польшчы сталі добра традыцыяй конкурсы савецкай літаратуры і вышуканай савецкай песні. У мінулым годзе ў агляда прынялі ўдзел некалькі тысяч вышуканай песні беларускіх кампозітараў, якіх уключылі ў праграму канцэртаў, карыстаючыся вялікім поспехам.

BYELORUSSIA

Таты здымкі прыйшоў з дэлегацыяй у Мінскі. Мінскі імяніца мадэль наладзіў у студэнцкім выставі, прысвечаным Савецкай Беларусі.

АГУЛЬНАСЛАВЯНСКІ ЛІНГВІСТЫЧНЫ АТЛАС

Ужо некалькі гадоў вучоная-мовазнаўца Савецкага Саюза, Польшчы, Чэхаславакіі, Балгарыі, Югаславіі, Італіі, Венгрыі, Румыніі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі працуюць над падрыхтоўкай Агульнаславянскага лінгвістычнага атласа.

Што агульнае ў славянскіх мовах і што адрознівае іх? Якія геаграфічныя межы тых рысаў, што адрозніваюць мовы? Якія заканамернасці ў фанетыцы, марфалогіі, лексіцы? Як уплываюць славянскія мовы адна на адну? На гэтыя і іншыя пытанні мае даць адказ атлас. Для работ над ім створана спецыяльная міжнародная камісія на чале з членам-карэспандэнтам Акадэміі навук СССР Р. Аванесянам. Ад Беларусі ў камісію увайшоў загадчык сектара сучаснай беларускай мовы Інстытута мовазнаўства Акадэміі навук БССР, кандыдат філалагічных навук М. Бірыла.

Карэспандэнт «Літаратуры і мастацтва» звярнуўся да М. Бірылы з просьбай больш падрабязна расказаць пра атлас. — Ідэя стварэння атласа—гаворыць Мікалай Васільевіч,— узнікла яшчэ ў 1929 годзе на I з'ездзе славянскіх філолагаў у Празе. Цікава, што з дзюва прац, на якія спасылаўся атлас праекта, адна была працай беларускага вучонага П. Бузука «Спраба лінгвістычнае географіі Беларусі» (том I, Мінск, 1928 г.). Але палітычны абставіны таго часу не спрыялі такой рабоце. Толькі пасля вайны, з перамогай сацыялістычнага ладу ў славянскіх краінах, такая праца стала магчымай. К гэтай часу з'явіўся шэраг лінгвістычна-геаграфічных даследаванняў.

Канчатковае рашэнне стварэння атласа было прынята на IV кангрэсе славянаў у Маскве ў 1938 годзе.

Міжнародная камісія на сваіх пасяджэннях, а яны праходзілі ўжо ў Маскве, Польшчы, Югаславіі і Румыніі,—выпрацавала агульную метадалогію зборання матэрыялу, абмеркавала стан работ над атласам. Галоўным вынік работ камісія за апошнія гады—апытальнік атласа. Ён складзены так, каб адназначна ў атласе такіх тэрмінаў, лексіка, семантыка, прафэсія, марфалогія, словаўтварэнне, лексіка, семантыка, сінтаксіс. У тэматычнай частцы апытальніка прыводзіцца назвы многіх жывёл і раслін, рэчэй і з'яў і галін сельскай гаспадаркі, транспарту і шляхоў зноў, будаўніцтва, грамадскага жыцця, прафэсій людзей, а таксама назвы адзення і абутку, частак чалавечага цела і г. д.

Камісія прыняла агульную сістэму транскрыпцыі для запісу можнага матэрыялу.

— У якой колькасці населеных пунктаў маецца на ўвазе працэс апытання?

— Усяго мяркуюцца абследаваць прыблізна 850 населеных пунктаў. Натуральна, што больш паловы іх прыпадае на тэрыторыю СССР. Для вывучэння гаворак рускай мовы абследаюцца 300 населеных пунктаў, украінскай — 125, беларускай — 71.

— Што ўжо зроблена для беларускай часткі атласа?

— Наш інстытут ужо выдал «Дыялекталагічны атлас беларускай мовы», які выйшаў у свет некалькі гадоў назад і быў прыкладна сустрэты грамадствам. Так што мы ўжо маем пэўны вопыт у гэтай справе. Тым не менш адказны наш абавязак і цяпер. Трэба сабраць велізарны матэрыял, старанна яго апрацаваць.

Мы ўжо склалі сетку абследавання. Беларусі ў атласе адведзена значная месца. Амаль кожны адміністрацыйны раён нашай рэспублікі будзе прадстаўлены. Першыя запісы ўжо зроблены. У раёны вызначалі загадчык сектара дыялекталогіі, доктар філалагічных навук Ю. Мацкевіч, навуковы супрацоўнік Л. Шатавала, В. Ласюкова, І. Шадурыкі і іншыя. Паводле апытальніка ўжо даследаваны гаворкі ў 17 мясцовасцях.

— Што новага выяўлена ў беларускіх гаворках?

— Гаворчыць пра гэта яшчэ рана, бо работа з апытальнікам толькі пачалася. Але ўжо цяпер можна сказаць, што новыя запісы дадуць цікавы матэрыял для даследавання, асабліва ў галіне лексікі. Прывяду хоць бы такі факт. Напрыклад, на Магілёўшчыне ёсць горад Чавусы. Адкуль такая назва — вучоным не маглі адказаць. Выявілася, што ў вёсцы Вясельевы Капыльскага раёна чавусам называюць чыгун для гатавання ежы. Такім чынам, паходжанне назвы прасвятляецца.

— Агульнаславянскі лінгвістычны атлас, — заканчвае гутарку М. Бірыла, — з'явіцца важным укладам у мовазнаўства братніх славянскіх народаў, у сусветную скарбніцу культуры.

Мінскі абласны краязнаўчы музей у Маладзечна папоўніўся новымі цікавымі экспанатамі.

Галоўны заваяваны фонд Валіціна Кохан і навуковы супрацоўнік Геннадзь Казаноеў разглядаюць старыя беларускія рукапісы, якія наступілі ў музей.

Фота Ул. КРУКА.

ДОБРААХВОТНЫЯ ПАМОЧНІКІ

— Вось паглядзіце, знайшлі. Можна патрабавать? Яны — гэта пенсіянеры, вучні, аматары краязнаўства. Дзякуючы іх пошукам і далажкам, амаль штодня папаўняюцца музейныя фонды.

Каштоўную калекцыю прывёс майстар мэблявай фабрыкі «Прагрэс» Г. Рымар. Тут і медаль «Гонар Радзі» — рускі садыт, выпущаны Расійскім таварствам музікантаў у перыяд першай сусветнай вайны, і старажытныя арабскія і кітайскія манеты, якія налілі на швед. Амарантур-міста Манагэ збоў музею «Каталог рускіх медалей і ордэнаў», якімі ўзнагароджвалі ў Расіі, пачынаючы з XVIII стагоддзя. Цікавыя знаходкі падарвалі таксама настаўнік К. Буры, ветэрынарны вярч А. Алдэнберг.

У абласны краязнаўчы музей яны прыходзілі крыжы ўсклаваўшы.

А. ШАСТАКОУ.

Гомель.

— Вось стэнд, прысвечаны паграніччам, якія першыя прынялі на сябе удар нямецкіх войскаў, і дакумэнты расказваюць аб іх героізме і мужнасці. Тут жа расказваецца аб легендарнай абароне Брэсцкай крэпасці.

Першае лета вайны. Цяжкі і суровы для нашай Радзімы час. Але ўжо тады была развешана легенда аб неперанікнай гітлераўскай арміі. Фатаграфіі і дакумэнты сведчаць аб моцнай ударнай Савецкай Арміі на рубяжках Дняпра, у раёнах Магілёва, Слаўгарада, Гомеля...

Вялікая экспазіцыя выстаўні прысвечана партызанскаму руху ў Беларусі. Са змешчаных тут дакумэнтаў наведвальнікі даведваюцца, што ў тыле ворага дзейнічала дзевяць падпольных аб'яднанняў, 174 гарнізоны і райкомы КПБ. На часова акупіраванай тэрыторыі было створана 1108 партызанскіх атрадаў, у якіх налічвалася 370 тысяч чалавек, у тым ліку 20 тысяч іх афіцэраў і тэрыторыі Гомельшчыны.

Перад гэтымі стэндамі заўсёды мюста быць людзямі, адарванымі ад сям'і, адраўнянымі позірк ад фатакарткі, гаворачы суседу, з якім разам прыйшоў.

А памятаеш, як адбіваўся ад карніку?

І пачаўшы ўспаміны. Суровыя твары, на якія ваяныя ліхалеце паклала не адну зморшчыну...

А памятаеш...

Так, гэтым людзям ёсць пра што ўспоміць. Ліццё пад аджом гаронаў і салдатамі, узліталі ў паветра падарваныя масты, падалі пад кулямі партызан гітлераўцы. За тры гады вайны дзейнічалі ў Беларусі народныя месцішчыны калі паўміліёны фашысцкіх салдат.

Вялікае месца займаюць дакумэнты, што раскрываюць тэму геранай барачы беларусаў на франтах Айчынай вайны ў складзе Савецкай Арміі. Сілавічкі ад гэтых гаворачы фатаграфіі былі гаворачы партызанскіх сэрвантаў М. Ягорава, які разам з М. Кантарыя ўзніў сіль Перамоны над гітлераўцамі.

Амаль два месяцы прабудзе выстаўна ў дарозе. За гэты час яе наведваюць мільяны 39 станцыі.

М. АГЕЎ.

навуковы супрацоўнік музея.

ПРАЦЯГ БУДЗЕ...

З АБМЕРКАВАННЯ ВІСТАУКІ РАБОТ МАЛАДЫХ МАСТАКОУ

Творчая моладзь нашай рэспублікі заўсёды пра сябе доваджае актывна. Маладыя графічныя мастакі супрацоўнічаюць з выдавецтвам «Беларусь». Пад кіраўніцтвам старэйшых калег маладыя мастакі прымаюць у апаіныя гады ўдзел у працы над стварэннем мадэрнальна-навадэкарнаўчым твораў. Тэатральных мастакоў шчыра са студэнцкай лаўкі запрашаюць прымаць удзел у афармленні спектакляў на прафэсійнай сцэне. Можна толькі трымацца радзей бачым мы вынікі працы маладых жывапісцаў, наколькі даўно ўжо не наладжваліся ў рэспубліцы маладзёжныя выстаўкі. І калі пасобныя іх папярэдня трапілі на агульныя выстаўкі, то гэта, безумоўна, не адлюстравала ўсяго таго багацця творчых пошукаў, арыгінальных эксперыментаў, якія выдучы маладыя мастакі.

І вось адбылася маладзёжная выстаўка. Яна пазнаёмля нас з новымі імёнамі.

Істотнае значэнне выстаўкі ў тым, што яна пераканальна паказала наўнасць у нашым выяўленчым мастацтве вялікага рэзерву. Лепшыя работы маладых мастакоў сведчаць, што сёння мы можам патрабавваць ад іх на самую высокую якасць.

Якраз з пазіцыяй такоў вярхоў патрабаванні і валос абмеркаванні выстаўкі, якое не так даўно адбылося ў Дзяржаўным мастацкім музеі БССР. У ім прынялі ўдзел мастацтвазнаўца Ул. Дробаў, літаратуразнаўца Ул. Гіламедаў і А. Яскевіч, мастакі І. Стасевіч, Л. Лейтман, Л. Шчымеў, Я. Зайцаў, Л. Бараня, Я. Краўцоў, І. Ахромчык, А. Шчымеў, А. Машчэўскі, Ул. Хмыльнікаў, В. Заборцаў, Ул. Стаўлянаў і многія іншыя. У абмеркаванні прыняў удзел таксама навуковы супрацоўнік культуры БССР Ю. Міхалеў. Абсалютна большасць прамоўцаў надыходзіла да азімі твораў без скардак «на ўзрост», прычынова, патрабаванні.

Агульнавядома, што сіла таленту, яго грамадская каштоўнасць вызначаецца перш за ўсё глыбінёй розуму над правамі жыцця, выкавана ў выразных формах. Гармонія эместу і форм — гэтая задача перад маладымі мастакімі стаіць ва ўсёй складанасці.

Таму трохі даўна гучалі паблагялівыя ў дачыненні да маладых мастакоў.

Зусім слухна таму, на наш погляд, прагучалі ў час абмеркавання крытычныя заўважэнні Ул. Паскевіча, які напэўна навіну пра будаўніцтва калганскага вадаёма, але не здолеў унізіцца над алектрычным спалучэннем чыста знешніх асцякураў сучаснасці, аб у адрас А. Веліканава, які стварыў мадэль помніка ахвярам фашызму ў вёсцы Трацішчыцы, не пераадолеўшы элементарна творчага пераімання папярэдняка. Нельга не пагадзіцца таксама з Я. Зайцавым, які падкрэслаў, што, знаёмчыся з многімі творамі жывапісу на выстаўцы, бачым: ёсць уместа, а творца пошуку неабходна весці ў напрамку ясна ўсвядомленай малявання і да т. п., яна стала прынцыпова важнай падзеяй мастацкага жыцця рэспублікі.

На ўвагу ў цэнтры абмеркавання не заўсёды аказваліся творы менавіта маладых. Спрачаюцца аб асобных палатнах А. Машчэўскага, Л. Шчымева, М. Савіцкага і іншых мастакоў «срэдняга» пакалення, прамоўцы яўна недастаткова гаварылі аб работах «дэбютантаў» (і гэта яшчэ раз сведчыць, што выстаўка вярта боля рабіць сапраўды маладзёжнай).

І ўсё ж, як кажуць, лёд зрушыўся. Маладзёжная выстаўка адбылася. Ад творчасці маладых мастакоў пачалася сур'ёзная гаворка. Трэба спадзявацца, што працяг яе будзе.

Ул. БОЙКА.

ВЫСТАўКА ў ДАРОЗЕ

Гэты павод кіруе пра Гомельшчыну. Вось неўвільні састаў прыбыў на станцыю, стаў на запасных пуцях, і працягнуў якую гадзіну, да яго пайшлі мсцовыя мыхары. Гэта не пасажыры. Гэта проста наведвальнікі. У аднаго з вагонаў абсталявана дакумэнтальная выстаўка Гомельскага абласнога краязнаўчага музея. Звыш тысячы дакумэнты расказваюць аб масава-партызанскай савецкага народа ў гады Вялікай Айчынай вайны.

Вось стэнд, прысвечаны паграніччам, якія першыя прынялі на сябе удар нямецкіх войскаў, і дакумэнты расказваюць аб іх героізме і мужнасці. Тут жа расказваецца аб легендарнай абароне Брэсцкай крэпасці.

Першае лета вайны. Цяжкі і суровы для нашай Радзімы час. Але ўжо тады была развешана легенда аб неперанікнай гітлераўскай арміі. Фатаграфіі і дакумэнты сведчаць аб моцнай ударнай Савецкай Арміі на рубяжках Дняпра, у раёнах Магілёва, Слаўгарада, Гомеля...

Вялікая экспазіцыя выстаўні прысвечана партызанскаму руху ў Беларусі. Са змешчаных тут дакумэнтаў наведвальнікі даведваюцца, што ў тыле ворага дзейнічала дзевяць падпольных аб'яднанняў, 174 гарнізоны і райкомы КПБ. На часова акупіраванай тэрыторыі было створана 1108 партызанскіх атрадаў, у якіх налічвалася 370 тысяч чалавек, у тым ліку 20 тысяч іх афіцэраў і тэрыторыі Гомельшчыны.

Перад гэтымі стэндамі заўсёды мюста быць людзямі, адарванымі ад сям'і, адраўнянымі позірк ад фатакарткі, гаворачы суседу, з якім разам прыйшоў.

А памятаеш, як адбіваўся ад карніку?

І пачаўшы ўспаміны. Суровыя твары, на якія ваяныя ліхалеце паклала не адну зморшчыну...

А памятаеш...

Так, гэтым людзям ёсць пра што ўспоміць. Ліццё пад аджом гаронаў і салдатамі, узліталі ў паветра падарваныя масты, падалі пад кулямі партызан гітлераўцы. За тры гады вайны дзейнічалі ў Беларусі народныя месцішчыны калі паўміліёны фашысцкіх салдат.

Вялікае месца займаюць дакумэнты, што раскрываюць тэму геранай барачы беларусаў на франтах Айчынай вайны ў складзе Савецкай Арміі. Сілавічкі ад гэтых гаворачы фатаграфіі былі гаворачы партызанскіх сэрвантаў М. Ягорава, які разам з М. Кантарыя ўзніў сіль Перамоны над гітлераўцамі.

Амаль два месяцы прабудзе выстаўна ў дарозе. За гэты час яе наведваюць мільяны 39 станцыі.

М. АГЕЎ.

навуковы супрацоўнік музея.

ПРАЦЫ УМЕЛЬЦА

Сячын Акімавіч Курт — пераважна ў скульптуры. Ён кіруе ў Шклоўскім Доме піянераў гуртком «Умельцы рукі» — вучыць школьнікаў майстэрству работы па дрэву.

Народны ўмелец С. Курч за паславаўнае гады зрабіў шмат цікавых рэчэй. Тройчы так работі адзначаліся прымі на выстаўках народнай творчасці. Надзвычай цікавыя рэчы, якія зрабіў ён з дрэва: ваза, мадэля 40 год БССР, пісьмовы прыём, шпатулі з узорами на тэмы народных казак.

У хаце Сямёна Акімавіча развешаны разрадуны і з карцін вядомых рускіх мастакоў і ўласных твораў. Сячын Курт — аўтар шэрагу карцін «Хатняя гаспадарка», «Пары» і іншыя.

Аматар народнага мастацтва выдэ аўтарам шэрагу традыцыйных работ. Ён — аўтар шэрагу загадкаў аддзела раённага камітэта народнага кантролю, член савета раённай бібліятэкі. Многа ілюстрацый у народнага ўмельца. Усюды яго чакаюць, усюды ён патрабуе.

Л. АНЦІПЕНКА.

КЛОПАТЫ КІНАМЕХАНІКА

Трэці дзень запар з неба сыпле снег, засцілае паў, дарогу. Неспакойна на гэтых у Рыгора Іванавіча.

Дэманстрацыя новай карціны ў Сямёнкім клубе прайшла добра. Рыгор Іванавіч перад пачаткам сеанса расказаў аб навінках кінамастацтва, прабэў кінавіктарыю.

Назаўтра кінамаханік сдзе ў Забордзе, а там у Хісненкі Бор, Вішоўні, Пласкок. Каб абысці пешшу гэты маршрут — шлага для мала.

Рыгор Іванавіч спытаецца са сваёй перабоўкай ад вёскі да вёскі. Длучы за паўдзюды, на якой стаіць апаратура, ён месці пухлякі снег і ўспамінае нягледзячы гады мінулай вайны. Кулямечыкам прайшоў ён гады цяжкай франтавай дарогі. Пасля вайны дэмабілізаваўся і працаваў у роліным калгасе, затым у саўгасе «Жыткавічы» брыгадырам. У 1954 годзе Рыгора Іванавіча прынялі ў члены КПСС. Стала больш адказна, — больш клопатаў. Камуніст — паказваў прыклад, будзь заўсёды наперадзе. І Рыгор Іванавіч стараецца цяпер працаваць толькі на выдатна.

Спачатку было нягледзячы. Маршрут дастаецца азілі з самых цяжкіх. Маўчэй Пільніваў Салко, загадчык раённай кінасеткі, адкрыта сказаў:

— Часта на гэтым маршруце мяняліся людзі. Аднак нікому так і не ўдалося пакінуць добры след. А ты, Рыгор Іванавіч, камуніст. Старайся.

Праз год пра Рыгора Іванавіча загаварылі, як пра аднаго з лепшых кінамаханікаў раёна. Рыгор Іванавіч лічыў, што мала дабіцца таго, каб фільмы дэманстраваліся якасна. Галоўнае, каб людзі палюбілі кіно. І ён заўсёды прапатаўляў кінамастацтва. Разам з афішай заўсёды вышывае ачаганаю да фільма, а перад дэманстрацыяй расказвае пра яго стварэнніку і герою.

Летась Рыгор Іванавіч свой галявы план выканаў за дзевяць месяцаў. Пільным для кінамаханіка быў і першы месці новага года. Яго план на валавоў збору Рыгор Іванавіч выканаў за 20 дзён.

...Гоіць вецер снег, гуляе па полі завіруха. Але не ў сілах яна затрымаць у дарозе кінамаханіка Рыгора Іванавіча Балдзеньку.

В. ЛОУГАЧ.

З ЧАГО ў ВІЦЕБСКУ ПАЧЫНАЕЦЦА ТЭЛЕБАЧАННЕ

...Неяк студэнцкімі днём Віцебскае студыю тэлебачання ахаліла ліхаманка. Не, тэлегледачы нікога не заўважылі, у зводках і справаздачах гэтая падзея таксама, напэўна, не знайшла адностварэння.

У той дзень на студыі не было ні лістка паперы. Без работі — хоць работі было, як заўсёды, шмат — садзела машыністка, рэдактары і ржысёры адклалі ўсе свае справы...

Не ведаю, як яны выйшлі з гэтай становішча, здеацыя, пазычылі недзе паперу. Але ведаю — часу на гэта пайшоў шмат, энергія таксама. Той самай энергія і вынаходлівасці, якія па ўсіх законах павінны ісці на творчасць.

Віцебская студыя тэлебачання лічыцца малельнай. І адзіны чалавек, які займаецца тут гаспадарчымі справамі — сам дырэктар. Дарчы, як мне казалі, і ў абласным Камітэце па рэдакцыянамі і тэлебачанні няма адміністратара, каменданта або загадчыка гаспадаркі. Відзю, лічыцца, што такія людзі творчасці пачаўчы не могуць — бо забеспячэнне па-

Гэта ўсё, што мае студыя — сорак пяць квадратных метраў.

Усё ж у Віцебск народ памяркоўны: размясціліся, не наракаюць. І працуюць старанна, з самааддачай. Нават часам хваліць іх рэспубліканскае начальства за добрыя перадачы.

Павільён, адкуль вядуцца перадачы, мае таксама сорак пяць квадратных метраў плошчы. Гэ-тага дастаткова для перадачы апошніх наведаных, выступленіяў у кадры аднаго-двух чалавек. Але ж тут адбываюцца вялікія пастановачныя перадачы. Напрыклад, перад Новым годам прайшла аднагадзіна праграма, у якой удзельнічала восемдзесят чалавек.

Зноў ініцыятыва і знаходлівасць. Камеры былі ўстаноўлены на плошчы, часова кабелі злучылі іх з Дома культуры мсцовай прамысловасці...

Новы ж будынак тэлестудыі існуе пакуль яшчэ толькі ў чарцяжах і не-вядома, калі будзе пабудаваны. Мсцовыя партыйныя і савецкія арганы зыблі зрабілі і рэбчы многае для таго, каб калектыў меў добраўпарадкаванае рабочае памяшканне. Летась пачаты работы па пачыранні і рэканструкцыі студыі, побач са старым будынкам падрыхтавана будаўнічая пляцоўка, запіты падмурак для ан-тэнай вышкі, зроблена праектная дакумэнтацыя, нават занарэдкавана новае абсталяванне.

А Дзяржплан на сёлетні год адмоўна выдзеліць ліміты на працяг будаўніцтва і не ўключыў яго ў план пад-радных работ.

Д.

Дзімтрый Аляксандравіч Селіванцаў (на яго ўскладзены абавязкі галоўнага ржысёра — па штатнаму раскладзе такой пасадзі на студыі няма) рас-казвае пра справы творчыя. Нават сухі пералік перадач і пастаянных рубрык можа даць пэўнае ўяўленне пра магчымасці калектыву. Былі зроблены арыгінальныя пастаянны «Асенні букета» (ржысёр Ул. Латоўскі) аб жыцці мастака І. Рэпіна на Віцебшчыне, тэлевізійная паэма «Якуў Сявядлоў». Якраз у той час, калі я быў у Віцебску, рыхтаваліся ішчэ дзве перадачы — «Тэлеграма» (сцэ-нарый Д. Сімановіч) і «Дачка эсканд-рава» па апавесці Э. Самуільска.

Мінск дае па першай праграме адказы на пытанні тэлегледачоў — мінчан, а дырэктар ветліва прапануе: «Кінафільм выдзюцца па другой праграме». А дзе яе, другую праграму, узвуч у Віцебску?

Вось і чувачы на студыі настойліва тэлефонныя званкі: будзе сёння хваей? Будзе сёння кінафільм? Контраст? А нічога лаўнага работнікі студыі адказаць не могуць.

— Сварымся з гледзючом, — з жалем канстатуец ржысёр і рэдактары.

Д. Селіванцаў паказвае сцэнарый «Як мы жылі, сям'ёму і спяваем» — гэтую перадачу з дзіцячага сада ён зрэз рыхце. Звычайна сюжэт, але ржысёр знаходзіць для яго такіх жывых рысы і так цікава расказвае, што ясна бачым радаснае дзіцячае сьмята.

Але як размясціць у невялікім па-вільёне 25 малых непаседаў? Гэ-тае пытанне, здеацыя, не бнтжыць Д. Селіванцава — усё ўжо прадумана. Бядта толькі ў тым, што дзеці будучы адбываць сябе нутрыўна, бо ў дзіцячым сядзе ім намага прастарыня. Дзеці ім прывыкнуць да пэўнава

Студыя разглярна выдэ ў эфір альманах «Віцебшчана літаратурная», антырэлігійны часопіс «У імя святла», сатырычны «Стоп», «Віцебшчана му-зычаны», цыклы перадач «Герой на-пяміраюць», «Рапароўны камсамоль-цы Віцебшчыны», «Славадарожны агі-татар», «Расказы пра нашага сучасні-ка», «Насустрач XXIII з'езду КПСС» і іншыя.

Я б, напэўна, пра ўсё гэта распы-таў у Д. Селіванцава больш падрабяз-на, каб не тэлефон — ён не сціхаў ні на мінуту. Спачатку я прымаў гэта, як доказ вялікай папулярнасці студыі. Але справа, аказваецца, не толь-кі ў гэтым...

І не дзіва, калі настае вецер і сімпатэчныя віцебскія дыктары Тамара Багослава і Віктар Вінакурыў запра-шваюць тэлегледачоў да экрану, нер-вава ўсіх творчых работнікаў напру-жаны. Тут і прафэсійнае хвалі-вацца за свае перадачы і, мне здаец-ца, зусім апраўданае незадаваль-ненне самімі сабой, — бо многія пе-радачы можна было зрабіць лепш.

Вось прыклад. Мсцовы журналіст М. Новікаў расказвае пра адзін з эпі-зоду барацьбы з фашызмам на Ві-цебшчыне ў гады акупацыі. Цікавы і багаты фактычным матэрыял, па-мой-му, даваў магчымасць для стварэння добрай перадачы. Гэта разумоўна на студыі. Але як прайшла перадача? Паўгадзіны М. Новікаў, не ззіраючы ў запісы, гаворыць пра герою-развэд-чыкаў з втрада «Наўлоўныя», а ўра-жанне такое, быццам абнавіўшы дык-тар чытае сумную зводку. Не спы-шайся абнавіваваць ржысёра

ДЕЙПЦЫ Г У МІНСКУ

Вось яны, творы савецкіх і замежных графікаў, якія аспяваліся на Міжнароднай выставі мастацтва кнігі 1965 года, калі ў васьмісотгадовым Ленінградзе — старажытным горадзе кнігадрукавання — адбываўся традыцыйны міжнародны агляд дасягненняў мастакоў і папірафаў. Мы бачым сёння многія з гэтых твораў ў Мінскім мастацкім салон-магазіне, на выставі, якая адкрылася 24 лютага.

У Лейпцыгу сорак тры краіны свету паказалі гледзчы лепшыя выданні, выпущаныя апошнія пяць год. Экспанаваліся таксама спецыяльныя выставы дзіцячых кніг сацыялістычных краін, старадаўняй выданчай кнігі з навуковых бібліятэк ГДР, кнігі на мастацтва і інш.

Асабліва цікавы быў паказ ужо ілюстраваных, выкананых удзельнікамі выставы ў парадку конкурсу. Яшчэ ў перыяд арганізацыі і падрыхтоўкі да выставы былі аб'яўлены міжнародныя конкурсы на стаянцы графічных твораў пад лозунгам «Дружба народаў», на ілюстрацыі да апавядання М. Шолохава «Лёс чалавек», да драмы Б. Брэхта «Матухна Кураж і яе дзеці», на графічнае афармленне аднаго з твораў Шэкспіра. Кожная з краін — удзельніца выставы — прапанавала таксама прызначыць да тэмы для нацыянальных конкурсаў ілюстрацый. Савецкі нацыянальны падрыхтоўчы камітэт выставы выбраў для ілюстрацыі творы Т. Шаўчэнка і С. Маршана.

Усе конкурсныя работы савецкіх мастакоў паказаны, цяпер на выставі ў Мінску.

Графічныя лісты савецкіх мастакоў, прадстаўленыя на конкурсе «Дружба народаў», азімаюць значнае месца сярод работ мастакоў больш чым сарака краін, аб'яднаных у вялікую выставку станковых твораў пад назвай «Графіка ліці-кантынентаў». Адкрывалі гэтую выставку работы маскоўскай мастацкай А. Біль «Песні міру». Вялікі поспех мелі лірыка-філасофскія лісты Я. Спідоркіна «Калыханка», «Прыгажуня», «Мяці» — частка серыі літаграфій «Чытаючы Саена Сейфуліна». Яны былі ўдасцелены ў Лейпцыгу залатога медалю. У гравюры Т. Ільіной «Дружба», у літаграфіях С. Валювене «Дзеці міру» і іншых работах калыханкаў з вялікай сілай мастацкай выразнасці былі ўдасцелены гэтымі ж і ў дружбы народаў.

Пераможцамі міжнароднага конкурсу на ілюстрацыі «Лёс чалавек» М. Шолохава сталі нашы ленынградскія мастакі В. І. Пятровы (залаты медаль). Ім удалося з глыбокай

перакананнасцю і высокай мастацкай прастаю раскрыць сутнасць характэрна і падзей. Вострую, эмацыянальна багатую трактоўку апавядання даў у сваіх ілюстрацыях маскоўскі мастак Б. Васю. У работах В. Мінаева і А. Зыкіна, у ілюстрацыях Г. Ханджана і Э. Окаса цёпла і пранікнёна раскрыты вобраз простага рускага чалавек — героя з народа.

Многія нашых мастакоў захапіла работа над складанай, публіцыстычнай па сваёму духу драмай Б. Брэхта. Бронявага медалю ўдасцелены гравюры цудоўнага маскоўскага майстра кнігі Я. Бургункера. Захоўвалі дыплом прысуджаны маскоўскай мастацкай Т. Іванчык, якая яшчэ некалькі год назад, калі яшчэ мастацкі інстытут, праявіла цікавасць да творчых прац.

Удзельнікі конкурсу — лепшыя графічныя сацыялістычных краін — палк Талазу Кудзіевы (залаты медаль), немцы — Хейнц Цандар (залаты медаль), Урсла Матер Нейштэт (срэбравага медалю) і іншыя далі ў сваіх работах на брэхтаўскую тэму цікавыя рашэнні.

Свайго роду дэманстрацыяй лепшых дасягненняў сучаснага сусветнага мастацтва афармленыя кнігі з'явіліся вялікая выстаўка коўдурскіх работ па афармленню аднаго з твораў Шэкспіра: Гэтага выставіла амаль дзясятак паказана беларускіх гледзчы.

Савецкія майстры кнігі занялі відныя месцы на гэтым конкурсе. Надзвычайна тонка і тэрэпратна адылі з цудоўнымі санетаў Шаўчэнка, заслужаны маскоўскі майстар кнігі С. Тэлінгарт (срэбравага медалю). Срэбравага медалю была ўдасцелена работа вядомага прадстаўніка савецкай кніжнай гравюры А. Ганчарова.

У шаўчэўскім конкурсе паспяхова удзельнічаў і мастак з Беларусі, малады мінскі графік В. Забораў. За афармленне аднаго з санетаў Шаўчэнка ён ўдасцелены бронзавага медалю. Цёпла былі сустрэты і работы іншых савецкіх мастакоў: Б. Марквіча, С. Пажаўскага, П. Лухтайна.

У нацыянальным конкурсе на ілюстрацыі да твораў Т. Шаўчэнка выступілі мастакі Украіны. У гравюрах маладота мастака В. Куткіна (срэбравага медалю), у работах А. Губарава і іншых з вялікай народнай дух лавілі вялікага Кабылава.

Поспехам карысталіся ў Лейпцыгу конкурсныя ілюстраваныя савецкіх мастакоў да твораў С. Маршана. З сапраўдным бласкам выявіліся тут майстэрства ілюстраванаў дзіцячых кнігі. Старажыны майстар савецкай

дзіцячых кнігі Я. Чарушын неаддоўга да смерці выканаў свае ілюстраваны да кнігі Маршана «Дзеці ў клетцы». Чатыры каларовыя развароты кнігі, поўныя тонкага лірызму і найбольш вядомых асаблівасцей паводні малых зяброў, былі ўдасцелены залатога медалю. Срэбравага медалю прысуджаны маладым майстрам кнігі маскоўскаму М. Мітурыну, а ілюстраваны да вершаў С. Маршана для дзяцей і сярэдняга ўзросту В. Валовічу — за ілюстраваны і афармленыя баллады «Верасовы мед» (а Роберта Сівенсона).

М. Мітурыну — мастак глыбока лірычнага складу. Ён тонка адчувае пазію эмацыянальна багатую прыроду, дзіцячую псіхалогію, гэтыя якасці, таксама як і яго каларыстычныя чысты, складаючы аснову яго ілюстрацый.

В. Валовіч вельмі дакладна адылі рамантыку народнай баллады, якая расказвае пра маленькіх свабоднавольных пінкаў, што хацелі скарэць верасовага медалю. У савецкіх пластычных выразных чорна-чырвоных малюнках ён раскрыў вельмі ганчары былі народа за незалежнасці.

Адылі са старажытных савецкіх мастакоў дзіцячых кнігі Ю. Васільчы, ўдасцелены срэбравага медалю за кнігу «Ладачкі», выступілі на конкурсе з ілюстраванымі да п'есы С. Маршана «Церамон». Ён прадэманстраваў сапраўднае багацце дэкаратывнага выдумі і спеасаблівасці каларыту, заснаваны на арганічным разуменні рускага народнага мастацтва.

Маскоўскі мастак В. Цыгалі ілюстраванаў жартотвы вершы «Халпуч, млынар і асеў». Жывое вострае слова ўсходняга анекдота ён усавоіў у вельмі жывых рэалістычных характэрных выразных гераюў. Іх чысты навіяны ўражаннямі аб Дастаеўскім мастак б'явае штур, вылучаючы былі і норавы гэтай гораў кніжы.

Дзе серыі ілюстрацый да «Пошты» Маршана ў вельмі роўных інтэрпрэтацыях далі Ф. Лемкуў, у якога рамантычна працы адыліца з рамантычнай падарожжаў і адыліцаў, а таксама М. Скобелеў і А. Елісееў, якія ў сваім варыянце ілюстраваных шукаюць новай формы макета. У іх вырашэнні агульная кампазіцыя кнігі будучага так, што разладжана дынамічнага ўспрыняцця зрокавых вобразаў. Кожны разварот мае адыліца абрамленне ў выглядзе беражна міжнароднага канверта авіячопны. Адыліца змяняе падзей імяюцца малюнак, паштотвы ітэмпелі, маркі.

Удзел савецкіх мастакоў ў Лейпцыгу ў Міжнароднай выставі мастацтва кнігі 1965 года быў вялікім, сур'ёзным экзамэнам, які яны вытрымалі паспяхова. Многія кнігі і выданствы атрымалі высокі ўзнагароды міжнароднага журы. Адыліца многія выданні выдавецтва «Дзятка літаратура», Дзяржаўнага выдавецтва мастацкай літаратуры, выдавецтва «Іскусство», выдавецтва «Советскіх художнік».

Цяпер падводзіцца вынікі ўдзелу нашай краіны ў Лейпцыгскай выставі 1965 года. Праз некалькі год абудзюцца чарговая традыцыйная выстаўка сусветнага кніжнага мастацтва, і трэба спадзявацца, што савецкія майстры кнігі выступілі на ёй лічы лепш, чым летась.

Э. ГАНКА.

Л. ШЧЭМЛЕЎ. Парэгу дзіцячым (з выставы, прысвечанай XXIII з'езду ЛКСМБ).

ТЫСЯЧАГАДОВАЯ ТРАДЫЦЫЯ

Мільёны людзей захапляюцца чароўнай прыгажораво рабрыстай купалаў Гур-Эміра, Рабрыстия, Шахі-Зіла і Самаркандскай Шахі-Зіла — прызначы калідзе. Сёмі светам выдатнага творы гораўбудавальнай тэхнікі на бэвалічным Усходзе XIV—XVII стагоддзяў.

Але ці запазычана мастацтва будаўніцтва гэтых купалаў у іншых месцах ці вытокі іх траба шукаць у старажытна Самаркандзе — для навукі заставацца загадкай. Разладжана яе паспрабаваў удзельнік экспедыцыі Інстытута гісторыі і археалогіі Акадэміі навук Узбэскай ССР навуком супрацоўнік Ініклуб Ахараў. Памята іч яшчэ вясною раскопкі ва ўсходняй частцы старажытнага гарадзішча Афрабасі. Самаркандзе лавозалі ўскрыты комплекс жылота паміжніка Х стагоддзя, які праўі святло яшчэ на адну неадому староўку гісторыі горада.

У жытнім комплексе акадэміі захапляюцца шэсць пакоў з адыліцаў і адыліцаў атрымаў і тры пакоў купалаў. Паміжнікамі быў збудаваны калідор з выхадом на вуліцу. Старажынае вымучыне паказала, што ўладоўж знаворнай сцяны дома быў невялікі тратуар, выбрукаваны пласкімі камянямі са сціхам на сярэдзіну вуліцы.

Паблізу быў разбіты невялікі фруктовы садок, пра што сведчыць збудаванне тут корд стачкі перска, уруку, вішні. Збудаваны таксама манеты Х стагоддзя саманідаў. Збудаваны керамічнае начыння, сярэдняга глазурын посуд.

Найбольшую цікавасць уяўляе асепае на падлогу купальнае перакрыцце, якое вялічала адыліцаў з пакоў старажытнай палубоны. Шківае, што гэты купал, як і на магільным склепе цімурадаў Гур-Эміра, а таксама на будынках Рэгістана, аказався рабрыстым.

Больш таго, славы рабрыстасці збудаванне і на ўнутранай абалонцы купала.

Такім чынам, ускрыты з пад тэрыторыі зямлі жытні комплекс з адыліцаў адыліцаў адыліцаў адыліцаў Ініклубу Ахараў зрабіў два выключна каштоўныя вывады. Па-першае, на сваім арыенце гэты адыліца на тэрыторыі Сярэдняй Азіі помнік Х стагоддзя. Па-другое, архітэктурны стыль збудавання эпохі цімураў не прыўнесены зноўку, а сваімі карнімамі ідзе ў глыбіню стагоддзяў. Яшчэ з пяцьсот гадоў да Цімура на тэрыторыі старажытнага Самарканде народ у грамадзянскіх пабудовах усаваслаў высокую тэхніку будаўніцтва.

Якэй БАКМАН, (АДН).

Ш Ч А С Ц Е ВАЛІ НЕСЦЕРАВАЙ

Наўраемліны характар у Андрэя Епіфанавіча Сілухі. Гэты выключна сціпавы і сціпавы чалавек даўно на пенсіі, але яго можна часта сустрэць у палювадчай брагдзе на ферме, у рамонтнай майстарні. Тут у яго многа сяброў. Андрэй Епіфанавіч актыўны сельска-гаспадарчы працаўнік, адыліцаў і адыліцаў газетнага каліцца «Светлы шлях». Не праходзіць і міма недахопаў.

Але нам хочацца расказаць не аб гэтым. Нам хочацца расказаць аб адным выпадку, у якім Андрэй Епіфанавіч паказаў сабе вельмі чужым, сардэчным чалавекам.

Нек вясенню мінулага года адыліцаў ён у вёску Перадзель. На вуліцы яго спыніла невясёлая адыліцаў дзіцячых. Прытэлава Андрэй Епіфанавіч адзвіжыўся:

— Хоць і жыўём у адным каліцца, але я чыла чужымі не ведаю... А я яшчэ бачыла, не раз чула вашы лекцыі, гутаркі.

— Як жа тава прайшчы? — Валя Несцерава. Траўця ў школе прыблываўшы... І раптам дзіцячых заплакала.

Пачаў Андрэй Епіфанавіч распавядаць, у чым справа. І расказаў Валі яму невясёлую гісторыю. У гады вайны ён — зусім малую дзіцячыню — разам з бацькамі немцамі пераправіў на Заход. Вось тут, на Ганцаўшчыне, яна і згубіла родных і па гэты дзень не ведае пра іх лёс. Стара пэнісіер запытаў немца ў аблачкі:

— Наошты вы запісавалі? — спытаў Валі.

— Проста так.

У той жа дзень Андрэй Епіфанавіч паслаў невялікі лістчыку ў родныя канцы краіны. Праходзіў дзень, месьці. І вось адыліцаў пэнісіер атрымаў ліст: «... Родныя! Валічын Несцерава, — прабег ён вачыма, — жыўчы ў горадзе Ленінградзе».

У гэтую мінуту Андрэй Епіфанавіч адвадзала, што памалодка на дзесяці гадоў, так быў ён радзім шчасно Валі.

— Дык вось для чаго вы тавы запісалі ў аблачкі? — спытаў у яго дзіцячых са слязьмі на вачках.

Але гэты былі ўжо слязьмі радасці.

М. ДРОБЫШ, г. Ляхавічы.

Помнікі ў краі Палац над Сожам

Маўнілівы сведкі мінулага. Палацы, іржавае зямлі. Яны расказваюць пра вострую долбесць нашага народа, пра яго талант, праўдзіцасць, майстэрства.

Адыліцаў з тых помнікаў адыліцаў Гомелі, які належаў некалі графу Румянцаву і пазней князю Паскевічу.

У канцы XVIII стагоддзя, неўзабаве пасля дзючары ўладзі Румянцаў пачаў будаваць на месцы шырока маёмасці для развіцця эканоміі і музэяў, імператрыца Кацярына II падарвала рускаму паўночнаму Румянцаву Гомель, вяску ў 1000 дзюч у Беларусі з 293 тысячамі дзючэн зямлі, сумемнай з ім.

І амаль адразу пасля ўстаўлення ў свае новыя ўладзі Румянцаў пачаў будаваць на месцы старога дубовага замка на беразе Сожа палац. Пазней яго сын пабудоваў тут два новыя палацы, злучаныя іх з цэнтральнай часткай, у стылі клясыцызму. У парк уваходзіла палац былі пастанавлены скульптуры. Ён быў упрыгожаны архітэктурна малых форм.

Калі палац перабудоваў у ўласнасць князя Паскевіча, у ім былі перабудаваны многа пакоў і залы, праведзены вялікія работы па афармленню іх дэкаратывна-пабудаванымі скульптурамі, тэорыя на карыстаўшыся з яго магутнымі велічынямі чалавекі і перамаўляючы архітэктурна малых форм.

Калі палац перабудоваў у ўласнасць князя Паскевіча, у ім былі перабудаваны многа пакоў і залы, праведзены вялікія работы па афармленню іх дэкаратывна-пабудаванымі скульптурамі, тэорыя на карыстаўшыся з яго магутнымі велічынямі чалавекі і перамаўляючы архітэктурна малых форм.

У першыя гады пасля Кацярынінай рэвалюцыі ў выніку контррэвалюцыйнага паўстання палац быў разбураны. Але пра Савецкай ўладзе ён быў адноўлены ў тым размясцілі бібліятэка. Палац лічыцца ў наш час адна з найбольшых помнікаў архітэктурна Хутна палы вайны была адноўлена яго цэнтральная частка. Цяпер жа будаўнічыя працы па аднаўленню помніка і левага крыла — тут будзе музей і дзіцячых бібліятэка.

Тая — вельмі каротка — гісторыя гомельскага палаца.

Над яго стварэннем працавалі рускія, беларускія і ўкраінскія архітэктары, скульптары і мастакі. У выніку шырокага распаўсюджвання ў рускай і беларускай архітэктурна канца XVIII і пачатку XIX стагоддзя яго формы, інгледжыя на масіўнасць дэталей, вышчына ступеняў, ступеняў. Не вялікія па сваім герамах, манументальныя па формах банавы філіялі блізка да рускага класіцызму. Паветраны, правістыя налічныя галерэі, галерэі корпус з яго магутнымі велічынямі чалавекі і перамаўляючы архітэктурна малых форм.

Архітэктурна палаца арганічна злітавана з наваколным паркам. Галоўныя лэй, упрыгожаныя скульптурамі, паўліянамі, мосцікамі і гротамі, арыентаваны на адыліцаў пралёты галоўнага корпусу і банавы філіяляў.

Вельмі багата былі афармлены залы і пакоў палаца — усюды высокамастакі дэкаратывна і керамічнае начыння, вышчына ступеняў, ступеняў. Апроч гэтага, яшчэ даўнія часы ў палацы былі створаны музей, дзе былі сабраны творы народнай творчасці, нарыскі рускіх, французскіх, італьянскіх мастакоў і багачына бібліятэка. Частка твораў мастацтва і рэдкіх кніг з гомельскага палаца ўвайшлі ў фонд музея імя Піншона і Дзяржаўнага бібліятэка імя Леніна ў Мінску.

Палац і парк над Сожам, якія некалі належалі князю і графу, з'яўляюцца ўлюбёным месцам адыліцаў гомельчан. Усе багачына нашай жямлі Савецкай ўлада зрабіла здабыткам народа.

І. ЛАПШКІ, (ТАСС).

М. КАЦАР, прафесар, доктар мастацтвазнаўства.

Врст разліваецца з ліной. У гарадскім парку адбілася масовае гуляння з удзелам савецкіх навістанцаў. Аартысты былі апаратаў у нацыянальных перамаўляю.

КАНЦЭРТ «ДРУЖБА»

Гомельшчына і Чарнігаўшчына — суседзі. На паўднёвым паўноку імі праходзіць межа Беларусі і Украіны, але для дружбы няма мяжы і адлегласці. І як яшчэ адзін перакананы доказ нашай дружбы — канцэрт мастацкай самадзейнасці, які адбыўся і савецкай Гомельшчыны.

Жыццерадаснае аптымізмнае мастацтва ўкраінскага народа змэйшло ў асобе самадзейных аартыстаў Чарнігаўшчыны сваіх добрых выканаўцаў і пелюрызатараў.

Прылуці — новыя ліры, гародок, адзек цікавая праграма з двух адыліцаў, якую прывезлі госці, прымуціла адыліцаў зямлі. Муняя «Песня арсенальцаў» з оперы «Арсенал», манументальная харэаграфічная кампазіцыя «Слава героям», класічны «Салавей Алёбава, вясёлая «Песня пра барабешчыка», іскрысты «Галкі», сучасныя танцы, рускія народныя песні і, вядома, песні Украіны — такую разнастайную праграму прывезлі госці.

У тэатры адыліцаў канцэрта выступілі гомельшчына. З-за абмежаванасці часу гаспадары не паспелі паказаць нават усё сваё лепшае мастацтва. Але тое, што мы убачылі, сведчыць пра беспрэчны коліксы і якасныя рэсурсы самадзейнага мастацтва вобласці. Многія калектывы і салісты зямлі гледзчы на канцэртах Дзедаў народнай творчасці Беларусі. Усе яны ў канцэрте «Дружба» выступілі з новымі праграмамі.

Дзе новыя песні выканавы хор Дома культуры маскоўскай прыслушавалі пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча культуры А. Лукіскага. З поспехам выступіў аркестр народных інструментаў Дома культуры імя Леніна пад кіраўніцтвам К. Карнілова, баяніст Т. Беразан, сцявачка Л. Варбачка.

На прасторнай сцэне стала цесна, калі пачаў сваё выступленне народны ансамбль песні і танцаў пад кіраўніцтвам народнага аартыста БССР А. Рыбальчыні, які паказаў сваю апышную работу — вясёлыя харэаграфічную кампазіцыю «Я люблю цябе, морэ».

Гомельшчыне ўрачылі сваім гасцам кветкі, памятныя сувеніры, дыпломы. А тая ў адказ запрасілі самадзейных аартыстаў Гомельшчыны да себе на Украіну. Запрошана прынята. Канцэрт «Дружба» стануць традыцыйным, як дружба нашых народаў.

Пятніца, 4 сакавіка 1966 года

Літаратура і мастацтва

Пятніца, 4 сакавіка 1966 года

ТЭАТРАЛЬНЫ ВАКУУМ

— Ці знаходзіцца амерыканскі тэатр у вакууме? — пытаецца вядомы журналіст Дорці Гордан на чарговым міжнародным форуме, які яна праводзіць па тэлебачанні.

Удзельніцаў адыліцаў перадачы — у асноўным гэта студэнты гуманітарных факультэтаў — адказваюць на пытанне сшырданале. Эдуард Элбі, вядомы драматург, скарэдзіца: у тэатры можа, адыліцаў сур'ёзных рэчар, паючыя лэгія, блудзімны музычныя кампазіцыі зямлі.

Высокія цэны (сем — дзевяць і больш далараў) на тэатральныя білеты — вось кораны іх тэатры, творчыя дорці ўдзельніцы форуму. Высокія цэны напалохалі гледача. З'явіліся чэны, і перабіла верніца.

Да чаго верніца? — публіка свайго калегу ўздымаў адыліцаў дыскусію. Німа жа чаго адыліцаў.

Хотсці гучылі і настойныя паштэты: «Як тэатр у вакууме, хто нас можа з яго вывесці... Ці німа на гэты момант?»

— Многае залезчы і адыліцаў — ніба абрабачаны, адказвае Элбі. — Сёння ў нас пануе тэатр, які адыліцаў ад імяцы. Галоўнае — адыліцаў марэмураванне паміж аўтарам і публікай.

Дыскусія пераключылася на тым німнога рэпертуарны тэатры, які з'явіліся ў Злучаных Штатах у апошнія гады. І ў першую чаргу гаворы заходзіць, вядома, пра новае тэатр, які адыліцаў свой першы сезон у Ліноўны Сентры Нью-Йорку па Браўле і 64-й вуліцы. Тэатр названы «Вівен Воан» — па імені багатай мейнатчыні дорці ўдзельніцы форуму. Яна адыліцаў грошы на яго будаўніцтва. Ён вядоў прыгожай лэгія наструктурна і нездарма прызнаны экспертамі «лепшым бетонным збудаваннем», узведзеным у Нью-Йорку ў 1965 годзе. Чыючы адыліцаў тэатр і ўспрадылі: цёмныя адыліцаў сцэны, прыгожы іржава-чорны адыліцаў тэатр наперад сцэна. У тым

жывым комплексе акадэміі захапляюцца шэсць пакоў з адыліцаў і адыліцаў атрымаў і тры пакоў купалаў. Паміжнікамі быў збудаваны калідор з выхадом на вуліцу. Старажынае вымучыне паказала, што ўладоўж знаворнай сцяны дома быў невялікі тратуар, выбрукаваны пласкімі камянямі са сціхам на сярэдзіну вуліцы.

Паблізу быў разбіты невялікі фруктовы садок, пра што сведчыць збудаванне тут корд стачкі перска, уруку, вішні. Збудаваны таксама манеты Х стагоддзя саманідаў. Збудаваны керамічнае начыння, сярэдняга глазурын посуд.

Найбольшую цікавасць уяўляе асепае на падлогу купальнае перакрыцце, якое вялічала адыліцаў з пакоў старажытнай палубоны. Шківае, што гэты купал, як і на магільным склепе цімурадаў Гур-Эміра, а таксама на будынках Рэгістана, аказався рабрыстым.

Больш таго, славы рабрыстасці збудаванне і на ўнутранай абалонцы купала.

Такім чынам, ускрыты з пад тэрыторыі зямлі жытні комплекс з адыліцаў адыліцаў адыліцаў Ініклубу Ахараў зрабіў два выключна каштоўныя вывады. Па-першае, на сваім арыенце гэты адыліца на тэрыторыі Сярэдняй Азіі помнік Х стагоддзя. Па-другое, архітэктурны стыль збудавання эпохі цімураў не прыўнесены зноўку, а сваімі карнімамі ідзе ў глыбіню стагоддзяў. Яшчэ з пяцьсот гадоў да Цімура на тэрыторыі старажытнага Самарканде народ у грамадзянскіх пабудовах усаваслаў высокую тэхніку будаўніцтва.

Якэй БАКМАН, (АДН).

М. КАЦАР, прафесар, доктар мастацтвазнаўства.

ЭЛЕБАЧАННЕ

Першая праграма. 16.45 — праграма перадаць. 16.50 — «Твой пункт гледжання». Навукова адыліцаў для коніца Адыліцаў на пытанні другога тура. 17.40 — тэлевізійныя навіны. 18.00 — «Апошчы пра вясельныя танцы». 18.10 — тэлевізійны фільм Беларускага тэлебачання. 18.20 — насустрач XXIII з'езду КПСС. Тэлевізійны эканамічны веснік. Уключэнне. Мінск (М). 19.00 — Ю. Петухов. «Да мора-акіяна». Спектакль Рускага драматычнага тэатра БССР імя Горькага. 2